

ایده جذب آزمون روی میز باشگاه زینت

روسیه نوشت که باشگاه زینت سن پترزبورگ در حال بررسی شرایط سردار آزمون است. در صورتی که مهاجم ایرانی بایرلورکوزن همچنان دقایق کمی برای بازی در این تیم پیدا کند، باشگاه زینت تلاش می‌کند تا آزمون را از لورکوزن قرض بگیرد ستاره تیم ملی کشورمان در فصل ۲۳-۲۰۲۲ در ۱۱ مسابقه فرصت بازی پیدا کرد و توانست دو پاس گل به هم‌تیمی‌های خود بدهد. سردار که تا تابستان ۲۰۲۷ با بایرلورکوزن قرارداد دارد، پیش از دیدار با پورتو در لیگ قهرمانان اروپا دچار مصدومیت شد و از میادین به دور است. آزمون پیش از انتقال به آلمان، در ۱۰۴ بازی برای زینت به میدان رفت که آمار ۶۲ گل و ۲۳ پاس گل را ثبت کرد.

معرفی باغ فین کاشان و تمامی بناهای تاریخی آن

یکی از شهرهای مهم و تاریخی ایران کاشان است که در آن شادترین و تلخ‌ترین واقعه‌های تاریخی رخ داده است. در این میان باغ فین کاشان محلی است که واقعه‌های مهمی را به چشم دیده و حوادث بزرگی را پشت سر گذاشته است. وقتی به این شهر سفر می‌کنید اگر به این باغ سرزنزید در اصل در حق خودتان و تاریخ این کشور جفا کرده‌اید چون زیبایی‌های زیادی را از دست خواهید داد و نمی‌توانید با بخشی بزرگ از تاریخ این کشور آشنا شوید. در این مقاله به معرفی باغ فین کاشان و عمارت‌ها و ساختمان‌های مختلفی که در داخل آن ساخته شده می‌پردازیم و از این خواهیم گفت که شاهان بزرگ ایران در دوره پادشاهی خود چه کاری برای مرمت و گسترش این باغ کرده‌اند.

معرفی باغ فین کاشان

باغ فین کاشان نام یکی از زیباترین باغ‌های ایرانی است که در محله‌ای بنام فین کاشان قرار دارد. یکی از مجموعه‌های تاریخی که در این باغ واقع شده، حمام فین کاشان است، یعنی جایی که ناصرالدین شاه قاجار صدراعظم خود یعنی امیرکبیر را در سال ۱۸۵۲ میلادی به قتل رساند. سابقه ساخت باغ فین کاشان به دوره صفویه برمی‌گردد، دوره‌ای که خیلی از بناهای تاریخی فعلی در آن ساخته شد. به‌عبارتی می‌توان دوره صفویه را دوره اوج و شکوه ساخت بناهای مختلف در شهرهای بزرگ دانست. بگذریم از اینکه این بناها در دوره‌های بعدی آنچنان مورد توجه نبوده و آنگار که شاهان دیگر سر دشمنی با آثار دوره صفویه داشته و می‌خواستند سر به نشان نباشد. باغ فین کاشان و مجموعه‌های بناهای تاریخی اطراف آن یکی از بخش‌های مهم تاریخ این کشور است که می‌خواهیم در مورد آن صحبت کنیم. تاریخچه و قدمت باغ فین کاشان

بعضی از منابع تاریخی موجود، قدمت باغ فین کاشان را به دوران سلطنت آلیویه نسبت می‌دهند، اما مسئله اصلی اینجاست که این باغ به خاطر زلزله مهیبی که در سال ۱۵۷۳ میلادی رخ داد، به طور کلی تخریب شد و بقایای آن را می‌توانید در چند صد متری باغ فین (باغ نو) ببینید که به آن باغ کهنه گفته می‌شود. باغ کهنه بیشترین گسترش را در دوره ایلخان مغول به خود دید و باغ نو یا باغ فین کاشان نیز به دوره شاه عباس بزرگ صفوی نسبت داده می‌شود. سازمان میراث فرهنگی ایران، غیاث‌الدین جمشید کاشانی را به‌عنوان طراح این باغ دانسته اما برخی از منابع دانشگاهی طراح باغ جدید را شیخ بهایی معرفی می‌کنند. در ادامه اطلاعات بیشتری از تاریخچه باغ فین کاشان در اختیارتان قرار می‌دهیم.

یکی از جاذبه‌های گردشگری تاریخی کاشان، خانه های تاریخی این شهر است. در دوره خاقه های تاریخی کاشان و داستان جالبشان بیشتر بخوانید.

باغ فین کاشان در دوران صفویه
ساخت و توسعه باغ فین کاشان در دوره "شاه صفی" شروع و در دوره "شاه عباس دوم" نیز ادامه داشت و در این زمان بود که به اوج شکوه و زیبایی خود رسید. بناهای سروروردی، یکی از حمام‌ها و کوشک صفوی باغ فین کاشان از جمله بناهایی بودند که در این دوره ساخته شدند.

یکی دیگر از شاهان صفوی بنام "شاه سلیمان صفوی" اطراف چشمه فین کاشان صفای ساخت و همین امر باعث شد تا نام چشمه فین به چشمه سلیمانیه تغییر کند. همان‌طور که اشاره کردیم در سال ۱۵۷۳ میلادی مصادف با ۹۵۱ شمسی، زلزله‌ای سهمگین رخ داد و باغ فین در اثر این حادثه به شدت آسیب دید. این واقعه در اواخر دوران سلطنت شاه طهماسب رخ داد. در زمان شاه عباس اول، با توجه به اهمیتی که پادشاهان صفوی به بناهای مهم و تاریخی می‌دادند، اقداماتی برای مرمت و آبادانی باغ فین کاشان صورت گرفت که تا دوران پادشاهی شاه عباس دوم نیز ادامه داشت. این باغ پس از مرمت به باغ نو شهرت پیدا کرد. در زمان صفویه برای باغ نو، برج‌هایی گرد و مرتفع ساخته و در فاصله میان باغ قدیم و جدید، میدان و خیابانی بزرگ ایجاد شد که مخصوص مسابقات مختلف از جمله چوگان بود. شاه عباس انقدر آینده‌نگر بود که برای حفاظت از باغ در برابر سیل، دستور داد تا سد یا ساروج و سنگ در فاصله یک کیلومتری جنوب باغ بسازند. در زمان شاه عباس دوم، طبقه فوقانی بنای شترگلوئی مختلف با استفاده از آهن و چوب ساخته شد تا بتوان از جای بلندتری به تماشا می‌نظر زیبایی اطراف نشست. با این تفاسیل می‌توان گفت که در اصل دوره شاه عباس اول و دوم دوران گسترش و شکل‌گیری بنای اصلی فین کاشان است.

واقع تاریخی باغ فین کاشان

باغ فین کاشان در طول تاریخ ساخت و مرمت خود فراز و نشیب‌های و اتفاقات بسیار را به چشم دیده است که در ادامه به بررسی مهم‌ترین آن‌ها می‌پردازیم.
جشن شاه اسماعیل صفوی
جشن شاه اسماعیل صفوی که در آغاز حکومت وی برگزار شد اولین واقعه تاریخی است که باغ

فین کاشان شاهد آن بوده است. این جشن برای عموم مردم برگزار شده بود و به افتخار بر تخت نشستن شاه اسماعیل صفوی شهر را آذین کردند.
قتل خضر نهاوندی، حاکم کاشان
خضر نهاوندی که یکی از حاکمان شهر کاشان بود برای سال‌ها خدمت کرد و طی این مدت بود که قدرت زیادی برای خود دست و پا کرد و همین امر باعث نگرانی شاه عباس شده، بنابراین حدود سال ۹۸۶ هجری شمسی، شاه دستور قتل خضر نهاوندی را صادر کرد.

مرگ شاه صفی

شاه صفی که بارها برای خوشگذرانی به باغ فین کاشان رفته بود در آخرین بازدید خود از این باغ به دلیل زیاده‌روی در مصرف مشروب جان خود را از دست داد. پس از مرگ شاه صفی، فرزند ۱۰ ساله او بر تخت نشست. اگر از گفت و گذار تاریخی خوشتان می‌آید، باید همین جا سری هم بزنیم به کاخ عالی قاپو که بر است از داستان‌های جذاب از ایران باستان.

قتل امیر کبیر

قتل امیرکبیر مهم‌ترین و البته تلخ‌ترین واقعه تاریخی است که در باغ فین کاشان رخ داده است. محمدتقی قزاقی معروف به امیرکبیر، صدراعظم ناصرالدین شاه، از جمله افرادی بود که تأثیر شگرفی در آبادانی ایران داشت و اقدامات زیادی در زمان صدارت او صورت گرفت که از آن جمله می‌توان به تأسیس دارالفنون، ساماندی ارتش، تعیین حقوق برای درباریان و تقسیم آب کرج اشاره کرد. امیرکبیر چهره بسیار محبوبی نزد شاه بود اما برخی از درباریان خصوصاً مادر شاه و حاج علی‌خان مراغه‌ای دل خوشی از او نداشتند.

در واقع با توطئه‌ای نامردانه، امیرکبیر از مقام صدارت عزل و به کاشان تبعید می‌شود. این در حالی است که شاه پس از ۴۰ روز از کرده خود پشیمان شده و خلعتی برای امیرکبیر می‌فرستد؛ اما اطرافیان از مستی شاه استفاده کرده و امضای نامه قتل امیرکبیر را از وی می‌گیرند. این چنین بود که تاریخ ۲۰ دی ماه سال ۱۲۳۰ امیرکبیر به دست قاتلان خود کشته می‌شود. پس از مرگ امیرکبیر در شهر کاشان ۷ شبانه‌روز عزای عمومی اعلام می‌شود و جسد وی نیز در امامزاده جیب‌بین موسی کاشان دفن می‌شود.

پناهگاه نایب حسین کاشی

شاید آخرین واقعه تاریخی باغ فین کاشان که خیلی مهم بوده، پناه گرفتن نایب حسین کاشانی و یارانش بود. این فرد که از یاقیان دوره محمدعلی شاه بود وارد باغ فین شد و به مدت ۱۴ سال در آنجا حضور داشت. او در این مدت بخش‌هایی از باغ را تخریب کرد و سرانجام دولت در سال ۱۲۹۸ شمسی حکم اعدام وی را صادر کرد.
معماری باغ فین کاشان و هنر سازنده
دو عنصر آب و درخت نقش مهمی در معماری باغ فین کاشان دارند که در کنار بناها باغ را از حیث طبیعی و معماری به کمال رسانده‌اند. حفظ تقرار در طراحی اولیه باغ اهمیت داشته است اما به مرور اهمیتش را از دست داده و امروز اثری از تقرار در بناها و زیباسازی منبع طبیعی به چشم نمی‌خورد.

آب

آب همیشه عامل آبادانی بوده است و در مناطق کویری، به دلیل کمبود این عنصر اهمیتی بیش از جاهای دیگر پیدا می‌کند. مناطق مرکزی ایران هم خشک و کویری هستند و حضور آب همیشه باعث آبادانی بوده است. در طراحی باغ فین هم آب نقش اساسی دارد. آب در باغ فین به شکل‌های مختلفی وجود دارد. اشکال مختلف آب در باغ فین عبارت هستند از: راکد در استخر روبه‌روی کوشک و حوض‌خانه صفوی، روان در جوی‌ها، فورانی در فواره‌ها و جوشی در حوض جوشان و شترگلوئی فتحعلی شاه دیده می‌شود.

آب فراوان در شکل‌های مختلفه کاشی‌های فیروزه‌ای که یادآور آب هستند و همچنین درختان سترگ با طبیعت کویری آن منطقه تضاد دارند و همین باعث زیبایی دوجناب باغ فین کاشان شده است. آب جوی‌های باغ فین کاشان پادشاهی یکی از بخش‌های باغ فین کاشان است. استخری پشت باغ می‌ریزد که به‌دلیل اختلاف ارتفاع با سطح جوی‌ها و شیب طبیعی زمین، به‌شکل فواره به بالا پرتاب می‌شود. لوله‌هایی سفالی (تنبوشه) دور‌تادور حوض‌ها و زیر جوی‌ها در عمق یک متری وجود دارد که انتهای‌شان بسته است و به همین دلیل آب از فواره‌ها بیرون می‌زند.

با توجه به شیب زمین، قطر لوله‌ها متفاوت است و قطر ابتدای لوله نسبت به انتهای بیشتر است، در نتیجه با تقسیم‌شدن فشار، آبی که از فواره‌ها خارج می‌شود، به یک اندازه است. طراحی این سیستم آب‌رسانی را به غیاث‌الدین جمشید کاشانی نسبت می‌دهند که دوست سال بعدتر این کار را به چشم مراده انجام می‌شود و به‌طریق فواره‌های دیگر می‌رود. اگر راهی کاشان هستید، بد نیست با خواندن مطلب معرفی سوغات کاشان اطلاعاتتان را پیش از سفر به کاشان کامل کنید.

همان‌طور که گفتیم به جز آب، درختان هم درتضاد با مناطق کویری کبیر هستند و درختان هم جزو عنصرهای اساسی و مهم باغ به‌شمار می‌روند. در باغ ۵۷۹ درخت سرو و ۱۱ درخت چنار وجود دارند که قدمت‌شان به قرن‌ها پیش می‌رسد.

قدیمی‌ترین درخت‌های باغ به سرو لیلی و نامه قتل امیرکبیر از او می‌گیرند. درختان باغ فین کاشان به جزو عنصرهای اساسی و مهم باغ به‌شمار می‌روند. در باغ ۵۷۹ درخت سرو و ۱۱ درخت چنار وجود دارند که قدمت‌شان به قرن‌ها پیش می‌رسد.

بخش های مختلف باغ فین کاشان

باغ فین کاشان دارای بخش‌های مختلفی است که هر کدام در دوره‌های پادشاهی یکی از شاهان ایران ساخته شده‌اند. در ادامه به بررسی بخش‌های مختلف باغ فین کاشان می‌پردازیم.

گذرگاه‌های باغ

در میانه باغ محوری طولی و در راستای شمال شرقی به جنوب قرار گرفته است و به ورودی اصلی باغ در بخش شمالی ختم می‌شود. یکی از گذرهای اصلی باغ، گذر شرقی به غربی است که در دو طرف آن کتابخانه امیرکبیر و موزه ملی کاشان قرار دارند. در گذر شمالی به جنوبی نیز می‌توانید عمارت سرور را ببینید.

از سمت جنوب به شمال نیز گذرگاهی فرعی قرار گرفته که از ابتدای عمارت شترگلو آغاز شده و به ورودی فرعی باغ در بخش شمالی منتهی می‌شود.

حوض جوشان باغ فین

یکی از شگفت‌انگیزترین بخش‌های باغ فین کاشان، حوض جوشان است. کف این حوض کاشی کاری شده و انقدر زیبا بود که تصور می‌کردید یکی از فرش‌های کاشان کف آن قرار دارد. کاشی‌کاری‌های کف حوض جوشان برای فین کاشان در اوایل دوران پادشاهی رضا شاه پهلوی توسط برخی از غارتگران با سجدگی شخصی به نام نایب حسین کاشی اجرا شده و به باغی خصوصی برده شد. اما با توجه به اینکه سیستم کاشی‌ها بسیار پیچیده بود، نتوانستند آن طور که باید آن را تعبیه کنند و در نتیجه هیچ کارایی نداشت. غیر از تعدادی از کاشی‌ها که متأسفانه از بین رفت، باقی به موزه لوور پاریس فروخته شدند.

نحوه کار حوض جوشان

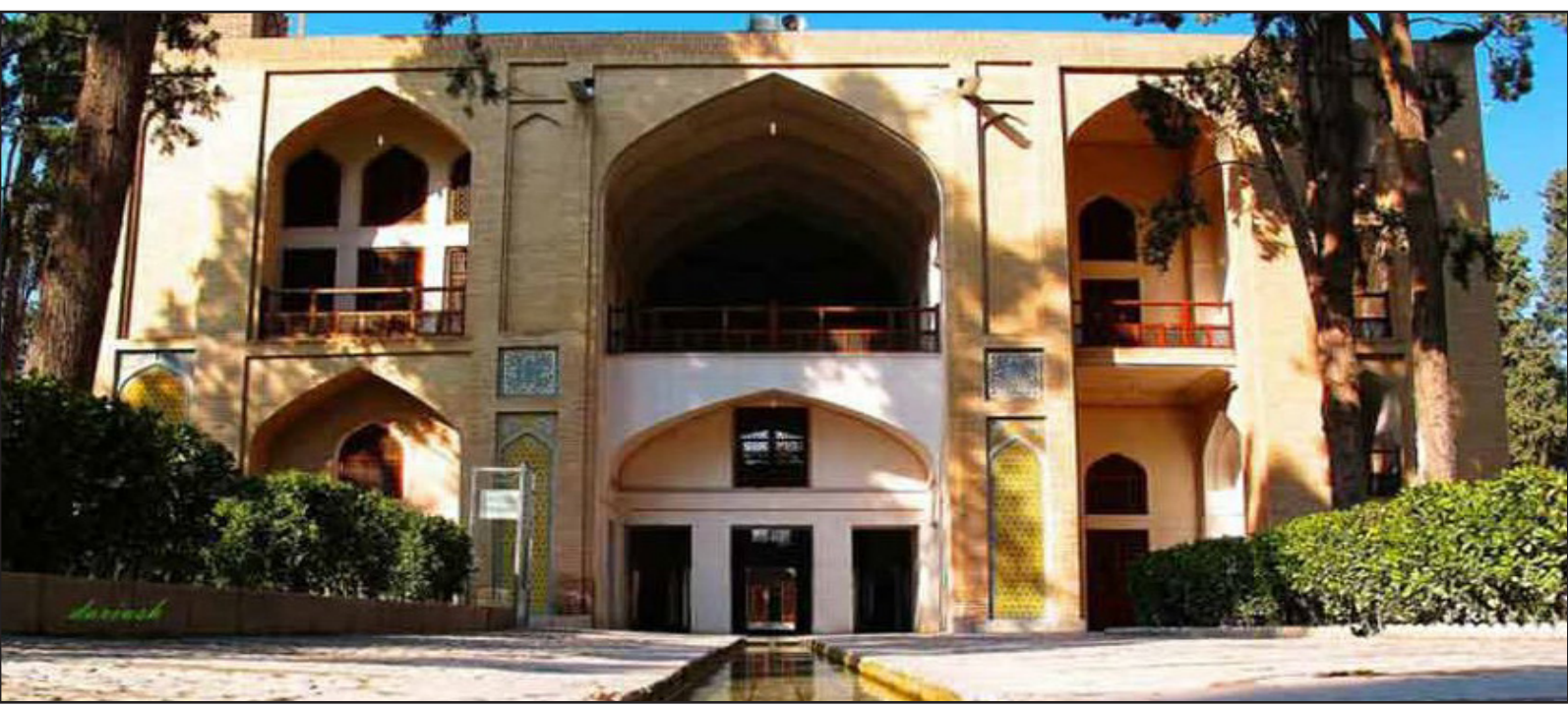
حوض جوشان باغ فین کاشان ۱۶۰ حفره دارد که هر کدام از آن‌ها زمانی نماد یکی از گل‌های قالی بودند. این فرم‌ها به این صورت کار می‌کنند که وقتی آب از اولین حفره به صورت فواره‌ای به بیرون می‌ریزد، دومین حفره عمل می‌کند آن را انجام خواهد داد، به این ترتیب نصف فرم‌ها برای فواره زدن آب و نصف دیگر آن‌ها برای مکش آب موجود هستند. جالب است بدانید با توجه به اینکه ورود و خروج آب از طریق این فواره‌ها به صورت یکسان اتفاق می‌افتد، هرگز آبی از حوض سرزیر نخواهد شد.

حوض دوازده فواره

حوض دوازده فواره باغ فین کاشان در دوره محمد شاه قاجار ساخته شد و در واقع حوضی شبیه به یک جوی آب با فواره است. این حوض یکی دیگر از شگفتی‌های باغ فین کاشان است. وقتی آب به داخل حوض فرو می‌رود، تنبوشه‌هایی سفالی (لوله‌های سفالی) آب را به دوازده فواره موجود سرزیر می‌کنند و به این ترتیب فواره‌ها همیشه در حال جوشیدن هستند.

اگر از خواندن شگفتی‌های باغ فین لذت می‌برید، تاریخچه مسجد شیخ لطف الله هم شما را به وجد خواهد آورد. **کوشک صفوی**
کوشک صفوی که به آن صوفه عباسی نیز گفته می‌شود در زمان شاه عباس اول ساخته شد. این بنای دو طبقه در اصل محلی برای برگزاری جشن و تفریح بود. کوشک در اصل قصر کوچکی است که در محل برخورد محوره‌های اصلی باغ فین کاشان ساخته شده است. این قصر کوچک به شکل چهارضلعی بوده و حوض بسیار زیبایی در مرکز آن ساخته شده است. در ورودی این عمارت می‌توانید نقاشی‌های کمرنگی از رضا مصور کاشی را ببینید.

متأسفانه بخشی از این نقاشی‌های تاریخی بر اثر زلزله و بخشی دیگر بر اثر حمله افغان‌ها دچار آسیب شد و در زمان قاجار نیز تیشه به ریشه آن زدند و به‌طور کل آن را گنج‌اندود کردند. **عمارت سر در**
عمارت سر در یک ساختمان دو طبقه است که

در ابتدای باغ فین کاشان می‌توانید آن را ببینید. این عمارت در دوره صفویه ساخته شده و تالاری دارد که وظیفه آن اتصال بیرون باغ به درون باغ است.

در طبقه پایین عمارت سر در می‌توانید یک هستی را ببینید که بسیاری از گردشگران در این محل منتظر می‌مانند و از معماری آن لذت می‌برند. دالان‌های ورودی و اتاق‌های جانبی درست بعد از هستی قرار دارند و این عمارت زیبا علاوه‌بر تالاری بزرگ، ایوان‌هایی گسترده دارد که دیدی کامل به هر چهار طرف باغ فین کاشان دارند. اتاق شاه نشین

اتاق شاه نشین به دستور محمد شاه قاجار ساخته شد و تحت عنوان اتاق پنج دری و اتاق ارسی شناخته می‌شود. علت این نامگذاری وجود ۵ پنجره یا در است که مشرف به حیاط بوده و برای خدمه بوده و شاه دارد که به صورت عمودی و کشویی باز می‌شوند. در طرفین این بنای زیبای اتاق‌هایی موسوم به گوشواره بنا شده که برای خدمه بوده و برای انجام تشریفات از آن استفاده می‌کردند.

روی ۵ دری یا پنجره‌های ارسی اتاق تشریفات شاه نشین گل‌میخ‌خایی وجود دارد که برای محافظت از چوب‌ها در برابر موریانه استفاده شده‌اند. یکی از وجوه بسیار زیبای این سازه، شیشه‌های رنگی اتاق است و یکی از اصلی‌ترین دلایل استفاده از این سازه به این جهت بوده است.

کوشک قاجار

در سال ۱۱۸۹ شمسی و به دستور فتحعلی شاه قاجار، کوشک قاجار در باغ فین کاشان ساخته می‌شود که با نام‌های "شترگلوئی فتحعلی شاهی" یا "صوفه فتحعلی شاهی" نیز شناخته می‌شود. از جمله بخش‌های مختلف کوشک قاجار می‌توان به بخ حوضخانه، چهار طاقی با حوض جوشان، شاه نشین و صوفه چهار ایوانی سروپوشیده اشاره کرد. این بنا دارای دو حیاط خلوت در ضلع شمالی و جنوبی است که چندین اتاق نیز دارند. در سقف کوشک قاجار می‌توانید نقاشی‌هایی از "صنیع الملک غفاری" ببینید که به دلیل رطوبت و بی‌توجهی بخش زیادی از آن نابود شده است. پس از سال‌ها یک تصویر از این نقاشی در البوم گردشگری فرانسوی پیدا شد و در نتیجه استاد "مطیعی فر" برای بازسازی آن اقدام کرد.

نقاشی‌های بالای حوض کوشک قاجار به جشن‌های شاهانه، صحنه‌های شکار، وقایع باغ و صقه‌های قرآنی اختصاص دارد و در دور تا دور ایوان نیز می‌توانید تصویری از ۱۸ پسر فتحعلی شاه قاجار را ببینید.

یکی از معروف‌ترین جاذبه‌های تاریخی ایران، پاسارگاد است. پاسارگاد معماری خاص و تاریخی دارد که اینجا در مورد آن می‌توانید بخوانید.

چشمه زنانه (تقسیم‌گاه آب)

چشمه زنانه (تقسیم‌گاه آب) که حالا به آن جای‌خانه می‌گویند در کنار کوشک قاجار قرار گرفته است. از همین جاست که آب ورودی به باغ به سه بخش اصلی تقسیم شده و به حوض جوشان، حوض کوشک صفوی و حوض کوشک قاجار می‌رود.

آبرسانی توده چشمه زنانه یا تقسیم‌گاه آب توسط تنبوشه‌های سفالی (لوله‌های سفالی) انجام می‌شود. این تنبوشه‌ها آب را از چشمه سلیمانیه به شترگلوئی یا کوشک صفوی هدایت می‌کنند.

چشمه سلیمانیه

چشمه سلیمانیه که به آن چشمه فین نیز گفته می‌شود در واقع منبعی برای تأمین آب‌های جاری در حوض‌ها و استخرهای مختلف باغ فین کاشان است. این چشمه که از صخره‌ای در غرب کاشان و به نام کوه "دندان" می‌جوشد قدمتی حدود ۷ هزار سال دارد.

برخی از ویژگی‌های این چشمه باعث شده تا آن را معجزه‌ای از حضرت سلیمان نبی بدانند اما باید بدانید هیچ سند تاریخی برای اثبات این

روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۱۰۲۴

۳۰ مهر ماه ۱۴۰۱ / با ما همراه شوید

www.serajonline.com - @serajname

گردشگری

